

ΓΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ | ΤΡΩΙΛΟΣ ΚΑΙ ΧΡΥΣΗΙΔΑ

Troilus
and
Cressida

πρώτη παράσταση

Θέατρο Αργώ
Τρίτη 7 Δεκεμβρίου 2021

ΤΡΩΙΛΟΣ ΚΑΙ ΧΡΥΣΗΙΔΑ ΕΝΑΣ ΕΙΚΟΝΟΚΛΑΣΤΙΚΟΣ ΣΑΙΞΠΗΡ

Για εμάς τους Έλληνες το *Τρωίλος και Χρυσήιδα* είναι ένα βλάσφημο, θα λέγαμε, έργο. Ο Αχιλλέας, ο υπέρτατος Έλληνας ήρωας, βάζει τους Μυρμιδόνες να σκοτώσουν τον Έκτορα, ενώ εκείνος παρακολουθεί· ο Αϊάντας κι ο Διομήδης επιτίθενται στον Τρωίλο ταυτόχρονα· ο Αχιλλέας, ο Πάτροκλος κι ο Αϊάντας διασκεδάζουν κοροϊδεύοντας τους Έλληνες στρατηγούς· και γενικά στο στρατόπεδο των Ελλήνων επικρατεί η αταξία και η δικήνοια, που διανθίζονται από τις προσβολές του Θεοσίτη προς πάσα κατεύθυνση. Γενικά το έργο, όπως το είδε ο John Dryden, περιείχε «ένα σωρό σκουπίδια», τα οποία φρόντισε ν' απομακρύνει στη διασκευή του το 1679.

Όχι τυχαία, το *Τρωίλος και Χρυσήιδα* ήταν ένα από τα έργα του Σαίξπηρ που ο Κάρολος Κουν επέλεξε ν' ανεβάσει κατά τη διάρκεια της δικτατορίας των συνταγματαρχών. Η εικόνα των παρνηκμασμένων Ελλήνων του Σαίξπηρ μπορούσε κάλλιστα να φέρει στο νου την παρακμή της αρχαιολατρίας όπως αποτυπωνόταν σε φιέστες όπως η *Πολεμική αρετή των Ελλήνων*.

Κι οι Τρώες, όμως, δεν πάνε πίσω στο έργο του Σαίξπηρ. Ωστόσο παρουσιάζονται με λιγότερο μελανά χρώματα, πράγμα που ίσως οφείλεται στην υποτιθέμενη καταγωγή των Άγγλων από τους Τρώες. Σε κάθε περίπτωση, στο *Τρωίλος και Χρυσήιδα* ο Σαίξπηρ αντιμετωπίζει τον έρωτα και την πολιτική με σκεπτικισμό, ειρωνεία και κυνισμό, μ' έναν πολύ σύγχρονο τρόπο, που παρουσιάζει τα ιδανικά ως υπερτιμημένα.

Το *Τρωίλος και Χρυσήιδα* ανεβαίνει σπάνια στη σκηνή, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στο εξωτερικό, ακόμη και στην πατρίδα του Σαίξπηρ, όπου παρέμεινε στην αφάνεια για τρεις αιώνες. Και δεν είναι παράξενο, για ένα έργο που έχει χαρακτηριστεί στις αρχές του δέκατου έβδομου αιώνα ως «ιστορία», «κωμωδία» και «τραγωδία», καλύπτοντας, δηλαδή, όλο το φάσμα των δραματικών κατηγοριών που βρίσκουμε στα πρώτα Άπαντα του Σαίξπηρ, που εκδόθηκαν επτά χρόνια μετά το θάνατό του, το 1623. Συγκαταλέγεται, άλλωστε, συνήθως μεταξύ των λεγομένων «προβληματικών έργων» του Σαίξπηρ, ένα χαρακτηριστικό των οποίων είναι το ακαθόριστο δραματικό είδος.

Οι σύγχρονοι κριτικοί προσθέτουν και τη σάτιρα στα δραματικά είδη που εντοπίζουν στο έργο, ενώ αναπαράγουν την αβεβαιότητα ως προς την ειδολογική κατάταξη του έργου. Και μόνο γι' αυτό, το ανέβασμα του έργου αυτού είναι από μόνο του ένα τολμηρό εγχείρημα. Αλλά δεν είναι η πρώτη φορά που ο Αλέξανδρος Κοέν τολμά ν' ανεβάσει ένα σχεδόν άπαιχτο έργο του Σαίξπηρ. Το ίδιο έκανε πρόσφατα (το 2016) με τον *Κυμβελίνο*, και λίγο νωρίτερα (το 2014) με τον *Τρωίλος και Χρυσήιδα*, μια αποτυχημένη τραγωδία (που ενίοτε τη βρίσκουμε μεταξύ των «προβληματικών έργων» μαζί με το *Τρωίλος και Χρυσήιδα*) που, εξ όσων γνωρίζουμε, ούτε ο ίδιος ο Σαίξπηρ δεν άφησε να δει το φως της σκηνής.

Στη διασκευή του ο Αλέξανδρος Κοέν έχει κρατήσει όλη την ειρωνεία και τον κυνισμό του αρχαίου κόσμου όπως τον δημιούργησε ο Σαίξπηρ, ενός κόσμου που μοιάζει πολύ με το δικό μας.

ΞΕΝΙΑ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ

άρθρο γραμμένο για την παρούσα έκδοση

